

Dnr U2016/04660/GV
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

u.remisssvar@regeringskansliet.se

Kulturrådets yttrande över betänkandet "En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning (SOU 2016:77)

En gymnasieutbildning för alla

Kulturrådet har getts tillfälle att yttra sig om betänkandet En gymnasieutbildning för alla (SOU 2016:77).

Kulturrådet redovisar nedan sina synpunkter. Myndigheten tar inte ställning till övriga bedömningar och förslag som läggs fram i betänkandet.

Kulturrådets utgångspunkter

Kulturrådet är en förvaltningsmyndighet under kulturdepartementet och arbetar utifrån de kulturpolitiska målen. Vi verkar för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag och genom andra främjande åtgärder. I vårt uppdrag ingår bland annat sektorsansvar för funktionshinderfrågor. Vi har även ett samlat ansvar för att inom verksamhetsområdet främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. En av grunderna för vårt arbete med kultur för barn och unga är FN:s konvention om barnets rättigheter där det framkommer att barn upp till 18 år har rätt att ta del av konst och kultur och att uttrycka sig i konstnärlig form. Detta gäller alla barn, oavsett ålder, kön, språk, religion, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, bostadsort eller eventuell funktionsvariation. Kulturrådet ska vid beslut om bidrag och andra främjande åtgärder överväga hur beslutet påverkar barn och ungas möjlighet att delta i kulturell och konstnärlig verksamhet. Vi ska även vid bidragsgivning bidra till konstnärlig utveckling så att barn och unga får möjlighet till konstnärliga upplevelser och att möta en mångfald av uttryck.

Två av Kulturrådets bidrag riktar sig särskilt till skolområdet. Under 2015 fördelade myndigheten cirka 170 miljoner kronor till skolor för insatser med professionella kulturaktörer samt cirka 97 miljoner kronor för kvalitetshöjande insatser inom musik- och kulturskolor. Myndigheten samverkar med flera myndigheter inom området barns rätt till kultur, bland vilka Skolverket ingår.

Kulturrådets generella synpunkter på betänkandet

Utifrån Kulturrådets uppdrag inom funktionshinderspolitiken är det lovvärt att fokus läggs på stödjande och förebyggande åtgärder, vilket medför att gymnasie- och sär gymnasieskolans verksamheter blir mer lika. Genom stödjande åtgärder tas fokus bort från gruppers behov till den enskilda elevens behov, oavsett elevens födelseland, funktionsvariation etc. Hit hör även att yrkes- och högskoleförberedande program också närmar sig varandra.

När det gäller könsperspektivet har utredningen gjort bedömningen att förslagen sammantaget bidrar till en ökad jämställdhet mellan könen. Kulturrådet delar utredningens analys och ser positivt på att jämställdhet mellan flickor och pojkar/kvinnor och män finns med som bedömningsgrund i utredningen. Som hbt-strategisk myndighet ser Kulturrådet att det är viktigt att även synliggöra allas rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck i de jämställdhetsanalyser som görs.

Kulturrådets synpunkter på några av förslagen i betänkandet

25.7 Enhetliga behörighetskrav till nationella program (s.701)

Kulturrådet ställer sig positivt till förslaget. Vi vill betona vikten av att möjligheten att ta hänsyn till ett färdighetsprov vid urval bland behöriga elever till estetiska programmets kvarstår.

25.10.3 Krav på viss APL på ekonomiprogrammets inriktning handel samt teknikprogrammets inriktning produktionsteknik (s.724)

Kulturrådet ser positivt på att estetiska programmet inte omnämns som ett av de högskoleförberedande program som i huvudsak består av yrkeskurser. Det är viktigt att även framöver framhålla estetiska programmets högskoleförberedande karaktär för vidare studier inom högre konstnärlig utbildning.

25.10.4 Inom vissa program finns inriktningar som bör slås samman (s.727)

Kulturrådet ser positivt på att inriktningarna kultur och språk slås samman inom det humanistiska programmet för att möjliggöra ett brett innehåll som kan vara mer attraktivt för en bredare elevgrupp än idag.

25.11 Utbildningsutbudet – fortlöpande förnyelse och regional samverkan (s.735)

Kulturrådet ser positivt på förslaget att Skolverket ska ansvara för ett nationellt råd för högskoleförberedande program. Ett forum för att identifiera omvärldsförändringar och diskutera behov av förändringar ser vi som positivt

förutsatt att även de högskoleförberedande programmens särarter beaktas i det nationella rådet.

Kulturrådet deltar gärna i ett sådant råd och även vid behov i de råd som finns kring yrkesutbildningarna, för att utifrån vår kompetens bidra till att stärka de estetiska uttrycken inom gymnasieskolan. Vi ser att det är viktigt att utveckla och berika övrig undervisning inom skolan utifrån de resurser som finns inom kultursektorn.

25.12 Ett estetiskt ämne (s.742)

Kulturrådet ställer sig positiv till förslaget att ett estetiskt ämne ska ingå bland de gymnasiegemensamma ämnena i alla nationella program. Vi delar även utredningens bedömning att det är väsentligt att alla ungdomar får komma i kontakt med *olika* kulturella uttryck. Det är viktigt vid ett införande av ett estetiskt ämne att undervisningen bedrivs med kvalitet och att krav ställs på ämnesplan samt att undervisningen bedrivs av behöriga lärare. Utifrån detta är det viktigt att se över kompetensförsörjningen av lärare inom de estetiska ämnena. Kompetensbehov av lärare/pedagoger inom de estetiska ämnena återfinns inte bara inom gymnasieskolan utan även inom grundskolan och musik- och kulturskolor. Vi ser att det behövs tas ett helhetsgrepp om kompetensförsörjningen utifrån att kunna vara verksam som lärare hos olika aktörer och uppfylla ställda krav på behörighet och legitimation.¹ Kulturrådet ser gärna att det i samband med detta även görs en översyn av de krav som ställs för lärarlegitimation för lärare inom estetiska ämnen.

I det fall ett estetiskt ämne inte skulle införas som gymnasiegemensamt ämne, ser vi att det är nödvändigt att se över de nuvarande skrivningarna i SKOLFS 2011:144 för att ytterligare tydliggöra och stärka de estetiska perspektiven i läroplanen. Skrivningar liknande dem i grundskolans läroplan, där olika estetiska uttryck explicit nämns som inslag i verksamheten för att pröva och utveckla olika uttrycksformer och förmågan till eget skapande, ser vi skulle kunna vara en väg för att ytterligare stärka de estetiska perspektiven inom gymnasieskolan. Här kan också undervisningen berikas utifrån de resurser som finns inom kultursektorn.

25.19 Ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola kan stärka elevers utveckling och underlätta lärares arbete och bör därför beredas vidare (s.768)

Kulturrådet ser positivt på förslaget att utreda ämnesbetyg ytterligare. Estetiska ämnen skulle kunna gynnas av ett införande av ämnesbetyg då de, så som även utredningen nämner, har en mer sammanhängande kunskapsutveckling som kan försvåras av kursbetyg.

25.20 Gymnasiesärskolan (s.777)

Kulturrådet instämmer i att det är viktigt att reglerna för gymnasiesärskolan harmonierar med det som gäller för gymnasieskolan, bl.a. så att samverkan mellan de båda skolformerna underlättas. Vid den särskilda översyn som föreslås kring

¹ Kompetensförsörjningsfrågan inom musik-och kulturskolor lyfts i utredningen SOU 2016:69 *En inkluderande kulturskola på egen grund*

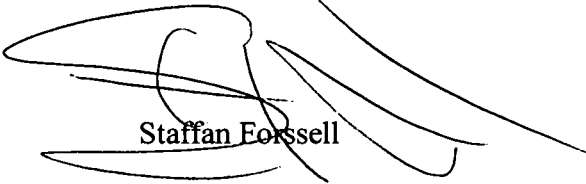
bedömning av vissa anpassningar förespråkar vi att ett estetiskt ämne införs vid gymnasiesärskolan. Vi kan inte se några hinder för att även gymnasiesärskolan skulle kunna införa ett estetiskt ämne utifrån de förutsättningar som föreslås i utredningen.

25.22 Skolverkets arbete med stöd och kompetensutveckling (s.784)

Kulturrådet är positiv till förslaget. Det är viktigt att Skolverket tar hänsyn till de estetiska ämnenas särart vid ett framtagande av allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen. Både utifrån de ämnen som erbjuds inom ramen för estetiska programmet och det nya föreslagna estetiska ämnet.

Detta beslut har fattats av Kulturrådets generaldirektör Staffan Forssell efter föredragning av handläggare Malin Palm. I beredningen av ärendet har även enhetschef Magnus Boström, verksamhetsstrateg Signe Westin samt handläggarna Nardin Crisbi och Bongi MacDermott deltagit.

På Kulturrådets vägnar

Staffan Forssell

Malin Palm